

Sygn. akt VIA Ca 425/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Teresa Mróz

Sędzia SA – Marcin Strobel

Sędzia SO (del.) – Anna Wrembel – Woźniak (spr.)

Protokolant: – st. sekr. sąd. Beata Pelikańska

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. B.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 19 listopada 2014 r.

sygn. akt IV C 111/11

I zmienia zaskarżony wyrok w części, w ten sposób, że:

1) w punkcie drugim zasądza od Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz J. B. kwoty:

a) 11.717,52 zł (jedenaście tysięcy siedemset siedemnaście złotych pięćdziesiąt dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 70.000 zł za okres od dnia 11 listopada 2009 r. do dnia 31 stycznia 2011 r. oraz od kwoty 3600 zł za okres od dnia 11 listopada 2009 r. do dnia 31 stycznia 2011 r.;

b) 41.282,73 zł (czterdzieści jeden tysięcy dwieście osiemdziesiąt dwa złote siedemdziesiąt trzy grosze) tytułem odsetek ustawowych od kwoty 75524,10 zł od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia 2 grudnia 2014 r. oraz odsetek ustawowych od kwoty 7475,90 zł od dnia 23 marca 2011 r. do dnia 2 grudnia 2014 r.;

2) w punkcie trzecim kwotę 7.092,56 zł (siedem tysięcy dziewięćdziesiąt dwa złote pięćdziesiąt sześć groszy) zastępuje kwotą 7.801,82 zł (siedem tysięcy osiemset jeden złotych osiemdziesiąt dwa grosze);

3) w punkcie czwartym kwotę 7.092,56 zł (siedem tysięcy dziewięćdziesiąt dwa złote pięćdziesiąt sześć groszy) zastępuje kwotą 6.383,30 zł;

4) w punkcie piątym zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz J. B. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II oddala apelację powoda w pozostałym zakresie oraz apelację pozwanego w

całości;

III wzajemnie znosi między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 425/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 1 lutego 2011r. powód J. B. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego (...) S.A. w W. (obecnie Towarzystwo (...) w W.) następujących kwot:

- 1) 105.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez powoda w wyniku uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia będących konsekwencją wypadku drogowego z dnia 23 maja 2009 r., którego powód był uczestnikiem (dalej jako „wypadek”) wraz z odsetkami ustawowymi za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- 2) 530 zł tytułem zwrotu strat materialnych poniesionych przez powoda w wypadku wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- 3) 30.084 zł tytułem zwrotu kosztów opieki sprawowanej nad powodem przez osoby najbliższe w okresie od dnia wypadku do dnia 31 stycznia 2011 roku wraz z odsetkami ustawowymi za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- 4) 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów lepszego odżywiania powoda w okresie kolejnych 12 miesięcy licząc od dnia wypadku wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- 5) 1.462,90 zł tytułem zwrotu kosztów przejazdów powoda i jego najbliższych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- 6) 1.924,10 zł tytułem zwrotu poniesionych przez powoda kosztów leczenia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- 7) 2.000 zł tytułem zwrotu zryczałtowanych kosztów poniesionych na rozmowy telefoniczne przez powoda i jego najbliższych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- 8) 626,49 zł tytułem zaległych odsetek ustawowych od dotychczas przyznanych przez pozwaną powodowi kwot wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- 9) 29.224,45 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od zaległych kwot określonych w pkt 1-7 za okres od dnia 10 lipca 2009r. do dnia 31 stycznia 2011r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty

oraz o ustalenie odpowiedzialności pozwanej względem powoda na przyszłość.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2014r. Sąd Okręgowy w punkcie pierwszym zasądził od Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz J. B. kwotę 83.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 3 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty, w punkcie drugim w pozostałym zakresie powództwo oddalił, w punkcie trzecim nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa kasa Sądu Okręgowego w W. od Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. 7.092,56 zł tytułem części opłaty sądowej od uiszczenia której zwolniony był powód, w punkcie czwartym nakazał ściągnąć z roszczenia zasądzonego na rzecz J. B. w punkcie pierwszym wyroku, na rzecz Skarbu Państwa kasa Sądu Okręgowego

w W. 7.092,56 zł tytułem części nieobciążających przeciwnika kosztów sądowych, od uiszczenia których powód był zwolniony, w punkcie piątym koszty zastępstwa adwokackiego zniósł nawzajem między stronami.

Sąd Okręgowy ustalił, że w związku z wypadkiem, który miał miejsce w dniu 23 maja 2009r., powód przebywał w szpitalu u R. od 23 maja 2009r. do dnia 26 maja 2009r., a następnie od 26 maja 2009r. do 25 czerwca 2009r. przebywał w szpitalu (...) w W..

Zgodnie z opinią biegłego chirurga W. C. powód w wyniku wypadku doznał urazów wielonarządowych, rany tłuczony głowy z utratą przytomności, złamania wieloodłamowego nasady dalszej kości piszczelowej podudzia lewego, złamania nasady i przynasady bliższej kości piszczelowej podudzia lewego, rany tłuczony kolana prawego, stłuczenia klatki piersiowej i utraty zębów, co stanowi uszczerbek na zdrowiu w wysokości 30% (k.207 i 328). Ponadto Sąd Okręgowy zasięgał dwukrotnie opinii biegłych neurologów- W. R. (k. 216) i T. Ł. (k 353), według których powód nie doznał żadnych uszczerbków na tle neurologicznym. Zgodnie z opiniami biegłych rehabilitantów J. Ś. (k.258) i M. K. (k.371) utrata na zdrowiu wynosi u powoda 34%. Sąd Okręgowy ustalił, że uszczerbek na zdrowiu wynosi u powoda 35 %, biorąc pod uwagę także opinię biegłej psycholog, która stwierdziła, że powód doznał wstrząsu pourazowego.

Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, że jedna noga powoda jest po wypadku krótsza i wykrzywiona, co oznacza, że powód nie powrócił i nie powróci nigdy do swojego stanu zdrowia sprzed wypadku. Sąd Okręgowy uznał, że cierpienia powoda, zarówno fizyczne, jak i psychiczne były znaczne. Przed wypadkiem powód był w pełni zdrowym i sprawnym człowiekiem, co na skutek wypadku uległo istotnej zmianie, co uzasadnia zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia za doznane krzywdy.

Odnosnie pozostałych żądań Sąd Okręgowy uznał za zasadne żądanie zwrotu kosztów opieki osób trzecich sprawowanej w stosunku do powoda za okres 6 miesięcy po wypadku- w wymiarze po pięć godzin dziennie przez trzy miesiące i trzy miesiące po dwie godziny dziennie, opierając się w tym zakresie na opinii biegłych chirurga i rehabilitanta. Stawkę za roboczogodzinę sprawowanej opieki Sąd Okręgowy przyjął na poziomie 10 zł, a zatem koszt opieki wyniósł 6.300 zł, z czego pozwany wypłacił 900 zł, w związku z czym Sąd Okręgowy zasądził kwotę 5.400 zł z powyższego tytułu.

Sąd Okręgowy uwzględnił także żądanie zasądzenia kosztów leczenia z tytułu utraty okularów i sztucznej szczęki w kwocie 1924, 10 zł.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy uwzględnił z tytułu odszkodowania kwotę 7.324,10 zł. Z tytułu zadośćuczynienia przyznał kwotę 75.675,90 zł uznając ją za adekwatną do rozmiaru krzywdy powoda i dostosowując jej wysokość w taki sposób, aby uzyskać równą sumę 83.000 zł wszystkich zasądzonych kwot.

Pozostałe żądania Sąd Okręgowy oddalił uznając je za nieudowodnione.

Odnosnie kosztów związanych z koniecznością stosowania po wypadku specjalnej diety (co potwierdzili biegli chirurg i rehabilitant), Sąd Okręgowy wskazał, że nie zostały one udowodnione, nie zostało nawet sformułowane, jakie konkretnie wyżywienie było potrzebne i skąd wynikała dochodzona kwota 2.700zł.

Podobnie nie zostały – zdaniem Sądu Okręgowego – wykazane koszty telefonów i dojazdów.

Odnosnie żądań dotyczących zasądzenia odsetek Sąd Rejonowy wskazał, że uwzględnił w zaskarżonym wyroku odsetki od zasądzonych kwot od dnia 3 grudnia 2014r., uznając dalej idące żądania w tym zakresie za niezasadne. Sąd Okręgowy uznał, że okoliczności istotne dla określenia kwoty zadośćuczynienia zostały ustalone w toku niniejszego postępowania. Sąd Okręgowy wskazał, że szkoda została zgłoszona 9 czerwca 2009r., przy czym żądanie wynosiło wtedy 25.000 zł, z czego 14 lipca 2009r. przyznano powodowi kwotę 2.000 zł, 2 września 2009r. kwotę 12.000zł i kwoty te zostały wypłacone wraz z odsetkami. Następnie powód w dniu 1 października 2009r. rozszerzył żądanie do kwoty 81.000 zł. W dniu 27 września 2009r. przyznano powodowi zadośćuczynienie w wysokości 11.000 zł czyli łącznie wypłacono z tytułu zadośćuczynienia kwotę 25.000 zł. Następnie przyznano powodowi (w dniu 8 grudnia

2009) z tytułu odszkodowania kwoty 3.519,36 zł i 269,84 zł. Dopiero w pozwie powód zażądał zadośćuczynienia w kwocie 100.000 zł. Zdaniem Sądu Okręgowego zasądzenie skapitalizowanych odsetek nie było możliwe, gdyż było zbyt skomplikowane z uwagi na wielokrotne modyfikacje żądań powoda. Sąd Okręgowy uznał, że okoliczności istotne dla określenia kwoty zadośćuczynienia zostały ustalone w toku niniejszego postępowania i dlatego zasądził odsetki od 15. dnia po wydaniu wyroku.

Sąd Okręgowy uznał, że powód nie ma interesu w żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku, które mogą powstać u powoda w przyszłości z uwagi na treść art. 442¹ § 4 k.c.

Koszty postępowania Sąd Okręgowy rozdzielił stosunkowo między stronami, uznając, że powód wygrał sprawę w 47 %.

Powyższy wyrok zaskarżyły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok częściowo tj. w zakresie pkt II wyroku oddalającej powództwo co do:

- 1) kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 1 lutego 2011 r. (tj. dnia wniesienia powództwa) do dnia zapłaty;
- 2) odsetek ustawowych od zasądzonej kwoty 83.000 zł od 01 lutego 2011 r. (tj. dnia wniesienia powództwa) do dnia 2 grudnia 2014 r. (dnia poprzedzającego dzień określony w wyroku jako data początkowa naliczania odsetek ustawowych);
- 3.) kwoty 21.353,84 zł skapitalizowanych odsetek ustawowych od dochodzonej pozwem kwoty 105.000 zł tytułem zadośćuczynienia za okres od dnia 10 lipca 2009 r. (tj. 31-go dnia od zgłoszenia szkody pozwanej i wezwani jej do zapłaty) do dnia 31 stycznia 2011 r. (tj. dnia poprzedzającego dzień wniesienia powództwa) wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty;
- 4.) kwoty 3.804 zł tytułem zwrotu kosztów opata osób trzecich nad powodem wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 1 lutego 2011 r. (tj. dnia wniesienia powództwa) do dnia zapłaty;
- 5.) kwoty 883,86 zł skapitalizowanych odsetek ustawowych od zasądzonej w wyroku, a dochodzonej już przysądzonej kwoty 5.290 zł tytułem kosztów opieki osób trzecich nad powodem za okres od dnia 19 października 2009 r. (tj. 14-go dnia od zgłoszenia roszczenia pozwanej i wezwania jej do zapłaty) do dnia 31 stycznia 2011 r. (tj. dnia poprzedzającego dzień wniesienia powództwa) wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty;
- 6.) kwoty 1.462,90 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów do placówek medycznych wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 1 lutego 2011 r. (dnia wniesienia powództwa) do dnia zapłaty;
- 7.) kwoty 2.700 zł tytułem zwrotu specjalnej diety wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 01 lutego 2011 r. (dnia wniesienia powództwa) do dnia zapłaty;
- 8.) kwoty 626,49 zł tytułem zaległych odsetek ustawowych od przyznanych w postępowaniu likwidacyjnym przez pozwaną powodowi kwot wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2011 r. (dnia wniesienia powództwa) do dnia zapłaty;

oraz w części rozstrzygającej o kosztach procesu (pkt IV i V. wyroku).

Skarżący zarzucił:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. :

- 1.) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie z pominięciem jego istotnej części (m.in. w zakresie wniosków zawartych w opiniach biegłych lekarzy sądowych, zeznań świadków P. B. i L. B. oraz wyjaśnień powoda przesłuchanego w charakterze strony; a przez to wadliwe ustalenie

rozmiaru krzywdy doznanej przez powoda w wyniku wypadku, rozmiaru bólu i cierpienia oraz wpływu doznanych urazów na jego dalsze życie, co skutkowało zasądzeniem zadośćuczynienia w kwocie nie uwzględniającej znaczenia ustaleń zawartych:

a) we wnioskach opinii biegłego lekarza specjalisty z zakresu rehabilitacji M. K., który to biegły ustalił, iż u powoda nadal utrzymuje się wyraźny obrzęk podudzi; lewego, zwłaszcza w okolicy stawu skokowego oraz znaczne ograniczenie ruchomości stopy w stawie skokowym, a dodatkowo w badaniu klinicznym powoda zaobserwowano już tworzenie się niewielkiego skrzywienia bocznego lewostronnego kręgosłupa lędźwiowo - krzyżowego jako następstwo powstałego po wypadku skrócenia długości kończyny dolnej lewej, a to pozostaje w sprzeczności z ustaleniami Sądu I instancji w zakresie rzekomo dobrych rokowań i perspektyw na dalsze życie powoda;

b) w opinii biegłego chirurga dr W. C., który to biegły określił, iż powód będzie wymagał okresowych rehabilitacji stawu kolanowego i skokowego kończyny dolnej lewej, a ponadto musi liczyć się z tym, że procesy zwyrodnieniowe w obydwu stawach będą przebiegały szybciej, co spowoduje dyskomfort ruchowy i ograniczenia w pracy i życiu codziennym. Dodatkowo pourazowe skrócenie kończyny dolnej lewej (o ok. 1,5 - 2 cm) będzie skutkowało bólami kręgosłupa oraz dolegliwościami ze strony stawu biodrowego lewego, które to okoliczności nie zostały przez Sąd wzięte pod uwagę przy ocenie krzywdy powoda oraz skutków odniesionych przez niego urazów, a tym samym przy ocenie wysokości należnego zadośćuczynienia, pomimo iż wskazano na brak powodu do kwestionowania opinii biegłych, które pozostają należycie uzasadnione;

c) we wnioskach opinii biegłego psychologa E. P., która określiła, iż skargi Powoda dotyczące występowania u niego tzw. flash-backów z wypadku, koszmarnych snów o katastrofach, częstych bólów głowy ilustrują obraz kliniczny (...) (zespołu stresu pourazowego) manifestującego się ponownym doświadczaniem traumy, unikaniem sytuacji kojarzących się z traumatycznym wydarzeniem (unikanie roli kierowcy) i pobudzeniem psychofizycznym i zaburzeniami fizjologicznymi jak np. zaburzenia snu, uwagi itd. Ponadto uraz powoda spowodował też zmianę w postaci obniżenia poczucia zaufania do siebie i pewności siebie, które to okoliczności nie zostały przez Sąd wzięte pod uwagę przy ocenie krzywdy powoda oraz skutków odniesionych przez niego urazów, a tym samym przy ocenie wysokości należnego zadośćuczynienia, pomimo iż wskazano na brak powodu do kwestionowania opinii biegłych, które pozostają należycie uzasadnione;

d) w zeznaniach świadków i powoda w zakresie stanu zdrowia i formy powoda przed wypadkiem tj.:

- zeznań świadka P. B.: „Przed wypadkiem tata był bardzo sprawny fizycznie i aktywny. Przed wypadkiem dość często jeździł na rowerze, lubił biegać. Tata boi się już wykonywać takich prac, gdzie trzeba przykucnąć czy wejść na drabinę. Ma problem z podbiegnięciem np. do autobusu. Jest teraz całkiem inną osobą”;

- zeznań świadka S. B.: „Przed wypadkiem teść dobrze funkcjonował, prędko, aktywny człowiek, energiczny, zawsze chętny do pomocy. Po wypadku jest bardzo ograniczony ruchowo, cały czas go boli noga, te dolegliwości źle wpływają na jego psychikę”;

- zeznań świadka L. B.: „Mąż nie jest już taki aktywny jak był wcześniej. Wcześniej mąż wszystko w domu robił np. mył okna, razem sprzątałyśmy, jeździliśmy razem na zakupy, mąż wnosił a zakupy, naprawiał jakieś sprzęty co się psuły”;

- wyjaśnień złożonych przez powoda w charakterze strony: „Przed wypadkiem byłem w 100% zdrowym człowiekiem. To był mój pierwszy pobyt w szpitalu. Byłem w stanie biegać, jeździć na rowerze. Obecnie nie mogę nawet podbiec”;

co stoi w sprzeczności z ustaleniami Sądu I instancji, jakoby z uwagi na wiek powód już przed wypadkiem nie był osobą w pełni sprawną, a do wypadku doszło w momencie, gdy powód miał 69 lat i wiek ten w jedynie niewielkim stopniu miał wpływ na jego sytuację życiową i zdrowotną, co w konsekwencji doprowadziło Sąd I instancji do błędnej oceny ustalonego stanu faktycznego i przyjęcia, że zasądzona kwota zadośćuczynienia w wysokości 75.000 zł w pełni rekompensuje krzywdę, w tym ból i cierpienie, jakiej doznał powód na skutek przedmiotowego wypadku;

2.) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 244 § 1 i § 2 k.p.c. poprzez brak dokonania wszechstronnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i pominięcie okoliczności w zakresie odpłatności za usługi opiekuńcze zawartych w piśmie odpowiedzi na zobowiązanie Sądu, złożonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w P. w dniu 17 kwietnia 2013 r. w którym wskazano, że stawka ta wynosi 11,80 zł za godzinę, a która to okoliczność stoi w sprzeczności z dowolnie zastosowana przez Sąd I instancji stawką 10 zł za godzinę opieki w zasądzonym na rzecz powoda odszkodowaniu z tytułu potrzeby opieki osób trzecich;

3.) art 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż powód wymagał opieki i pomocy ze strony osób trzecich przy wykonywaniu czynności życia codziennego w okresie pierwszych trzech miesięcy po zakończeniu hospitalizacji w zakresie 5 godzin dziennie, podczas gdy z zeznań świadków P. B., S. B. i L. B. wynika, iż powód wymagał znacznego wsparcia przy poruszaniu się, podawaniu posiłków, praniu, sprzątanii, a rodzina tak układała pracę, aby stale ktoś był w domu, a dodatkowo z opinii biegłego z zakresu rehabilitacji M. K., jak również z zasad wiedzy i doświadczenia życiowego wynika, iż opieki w wymiarze ok. 5 godzin dziennie 69-letni poszkodowany powód wymagał co najmniej przez pierwsze 4 miesiące po zakończonej hospitalizacji;

4.) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. i w zw. z art 322 k.p.c. poprzez rozstrzygnięcie, iż wprawdzie biegli lekarze chirurg i rehabilitant w przedłożonych w sprawie opiniach stwierdzili, że powodowi zalecana była dieta wysokobiałkowa, średnio bogato białkowa, ubogowęglowodanowa, wysokowapniowa z dodatkiem witaminy D₃ do dobrego zrostu złamań, to powód nie udowodnił potrzeby stosowania lepszego odżywiania, pomimo iż świadek S. B. zeznała, że przeważnie to ona robiła zakupy, gdyż teściowi trzeba było zapewnić dietę wartościową, a świadek P. B. zeznał, że od lekarza były wskazania do specjalnej diety, dużej ilości mleka, nabiału, chudego mięsa, gdzie przed wypadkiem powód nie jadł tyłu jogurtów, to w przypadku, gdy ściśle udowodnienie wysokości szkody pozostawało nader utrudnione, a powód nie dysponował w tym względzie paragonami, Sąd I instancji uprawniony był do zastosowania art. 322 k.p.c. do zasądzenia odpowiedniej sumy tytułem kosztów specjalnego odżywiania według swojej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy;

5.) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie, z pominięciem istotnej jego części, tj. nie wzięcie pod uwagę, iż w zakresie roszczenia o zwrot kosztów dojazdów do placówek medycznych, lekarzy i na rehabilitację powód rozszerzył swoje roszczenia w piśmie skierowanym do pozwanej już w dniu 20 lipca 2010 r., stanowiącym fragment akt likwidacji szkody potwierdzające zakup paliwa, załączone do akt sprawy wraz z odpowiedzią na pozew, które to wyliczenia za poniesione w zakresie kwoty 1.462,90 zł pełnomocnik uszczegółowił i wyjaśnił dodatkowo wraz z pismem z 28 marca 2013 r.; co skutkowało oddaleniem powództwa w tym zakresie;

6.) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i wyciągnięcia wniosków z niego nie wynikających, przez błędne przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że istotna część roszczeń powoda została zgłoszona dopiero w przedmiotowym postępowaniu, a dla zasadności żądania odsetek ustawowych za opóźnienie wymagane jakoby jest, by roszczenie o zapłatę określonych kwot powód przedstawił już w trakcie postępowania likwidacyjnego przed zakładem ubezpieczeń, w sytuacji gdy wezwane do zapłaty kwoty 81.000 zł tytułem zadośćuczynienia, stanowiące ok. 77% kwoty żądanej w pozwie, zgłoszono pozwanej już wraz z pismem z dnia 1 października 2009 roku; co miało stanowić przyczynę nieuwzględnienia roszczeń powoda dotyczących skapitalizowanych odsetek, które to żądanie powód miał prawo zgłosić dopiero w chwili wytoczenia o nie powództwa;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

1.) art. 445 § 1 k.c. poprzez jego wadliwe zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym, skutkujące uznaniem, że przyznana powodowi w wyroku kwota 75.000 zł stanowi odpowiednie zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, podczas gdy Sąd I instancji przyznał zadośćuczynienie w rozmiarze mniejszym, niż usprawiedliwiony wynikiem postępowania, a nawet w wysokości rażąco zaniżonej w stosunku do całokształtu okoliczności sprawy;

2.) art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 2 k.c. poprzez jego wadliwe zastosowanie w ustalonym stanie taktycznym skutkujące uznaniem, że kwota 5.400 zł stanowi odpowiednią i udowodnioną kwotę odszkodowania z tytułu konieczności pomocy osób trzecich po wypadku, w sytuacji gdy z opinii biegłego sądowego specjalisty w dziedzinie rehabilitacji medycznej, z zeznań świadków P. B. i S. B., jak też z zasad wiedzy i doświadczenia życiowego wynika, iż powód wymagał opieki osób trzecich w okresie co najmniej 4 miesięcy od zakończonej hospitalizacji w wymiarze 5 godzin dziennie i kolejnych 3 miesięcy w wymiarze 2 godzin dziennie, co przy zastosowaniu określonej na wniosek Sądu I instancji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w P. stawki 11,80 zł za godzinę opieki, stanowiło podstawę do zasądzenia kwoty 9.204 zł tytułem odszkodowania za konieczność opieki osób trzecich nad powodem;

3.) art. 444 § 1 k.c. poprzez jego wadliwe zastosowanie i oddalenie powództwa w zakresie roszczenia z tytułu wzbogacanej diety specjalnej powoda, w sytuacji gdy świadek S. B. zeznała, że przeważnie to ona robiła zakupy, gdyż teściowi trzeba bytu zapewnić dietę wartościową, a świadek P. B. zeznał, że od lekarza były wskazania do specjalnej diety, dużej ilości mleka, nabiału, chudego mięsa, gdzie przed wypadkiem powód nie jadł tyłu jogurtów, a przede wszystkim biegli lekarze chirurg i rehabilitant w przedłożonych w sprawie opiniach stwierdzili, iż dieta wysokotłuszczowa, średnio bogato białkowa, ubogowęglowodanowa, wysokowapniowa z dodatkiem witaminy D3 była powodowi niezbędna do dobrego zrostu złamań;

4.) art. 444 § 1 k.c. poprzez jego wadliwe zastosowanie i oddalenie powództwa w zakresie roszczenia o zwrot kosztów dojazdów do placówek medycznych, lekarzy i na rehabilitację, w sytuacji gdy roszczenie o zwrot poniesionych z tego tytułu kosztów powód skierował do pozwanego już w piśmie z dnia 20 lipca 2010 r., stanowiącym fragment akt likwidacji szkody (s. 297), gdzie załączył bardzo szczegółowe wyliczenia dokonanych przejazdów ze wskazaniem celu podróży, ilości przejechanych kilometrów oraz dowody potwierdzające zakup paliwa (paragony/faktury VAT), które stanowią załącznik przedłożony do akt niniejszej sprawy wraz ze sporządzoną przez pozwaną odpowiedzią na pozew, a które to wyliczenia w zakresie kosztów dojazdów pełnomocnik powoda uszczegółowił i wyjaśnił dodatkowo wraz z pismem procesowym z dnia 28 marca 2013 roku;

5.) art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w zw. z art. 817 § 1 i § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że żądania powoda zostały zgłoszone dopiero wraz ze złożeniem powództwa, a przez to roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia i odszkodowania stały się wymagalne dopiero w dniu 3 grudnia 2014 r.;

6.) art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. w zw. z art 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez nieprawidłowe oznaczenie terminu początkowego naliczania odsetek ustawowych od należnych powodowi kwot zadośćuczynienia i odszkodowania, tj. poprzez zasądzenie odsetek ustawowych od dnia 3 grudnia 2014r., podczas gdy zgodnie z art. 455 k.c. ustalenie odszkodowania i zadośćuczynienia następuje z dniem zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania, a spełnienie świadczenia powinno nastąpić w terminie 30 dni licząc od dnia otrzymania przez zakład ubezpieczeń zawiadomienia o wypadku - to z tą chwilą wymagalnym staje się obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego oraz z tym dniem należy łączyć początek zwłoki z zapłata należnej sumy i od tej daty powód słusznie domagał się zasądzenia na jego rzecz odsetek ustawowych (art 481 § 1 k.c.); ponadto, Sąd I instancji pominął przy ustaleniu stanu faktycznego, że pozwana w toku postępowania likwidacyjnego decyzjami z dnia 27 listopada 2009 r. i 16 grudnia 2009 r. (w aktach sprawy) sama potwierdziła wymagalność roszczeń powoda przyznając mu zaległe odsetki za zwłokę;

7.) art. 481 § 1 k.c. w zw. z art 482 § 1 k.c. poprzez uznanie, że powodowi nie należą się od pozwanej skapitalizowane odsetki za zwłokę wraz z odsetkami od dnia wniesienia powództwa;

8.) art. 113 ust 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez niezastosowanie tego przepisu w stanie faktycznym sprawy i w konsekwencji nieuwzględnienie wyjątkowych okoliczności dotyczących sytuacji materialnej i życiowej powoda, podczas gdy powód został zwolniony od kosztów sądowych w całości, utrzymuje się on jedynie ze skromnej emerytury i pomimo to, nakazanie pobrania na rzecz Skarbu Państwa – Sądu

Okręgowego w W. od powoda z zasądzonych roszczenia kwoty 7.092,56 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, skarżący wniósł o:

I. zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda:

1.) dalszej kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty;

2.) kwoty 41.445,42 zł tytułem odsetek ustawowych od zasądzonej wyrokiem kwoty 83.000 zł za okres od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia 2 grudnia 2014 r. (dnia poprzedzającego dzień określony w Wyroku jako data początkowa naliczania odsetek ustawowych);

3.) kwoty 21.353,84 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od dochodzonej pozwem kwoty 105.000 zł tytułem zadośćuczynienia za okres od dnia 10 lipca 2009 r. (tj. 31-go dnia od zgłoszenia szkody pozwanej i wezwania jej do zapłaty) do dnia 31 stycznia 2011 r. (tj. dnia poprzedzającego dzień wniesienia powództwa) wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 01 lutego 2011 roku do dnia zapłaty;

4.) kwoty 3.804 zł tytułem kosztów opieki osób trzecich nad powodem wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty;

5.) kwoty 883,86 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od zasądzonej w wyroku, a dochodzonej przedsądowo kwoty 5.280 zł tytułem kosztów opieki osób trzecich nad powodem za okres od dnia 19 października 2009 r. (tj. 14-go dnia od zgłoszenia roszczenia pozwanej i wezwania jej do zapłaty) do dnia 31 stycznia 2011 r. (tj. dnia poprzedzającego dzień wniesienia powództwa) wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty;

6.) kwoty 1.462,90 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów do placówek medycznych wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty;

7.) kwoty 2.700 zł tytułem kosztów specjalnej diety wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty;

8.) kwoty 626,49 zł tytułem zaległych odsetek ustawowych od przyznanych w postępowaniu likwidacyjnym przez pozwaną powodowi kwot wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty.

II. zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie rozstrzygającym o kosztach procesu poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I instancję;

III. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie, apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie jedynie w części.

Odnośnie apelacji pozwanego, która zostanie omówiona w pierwszej kolejności, należy wskazać, że nietrafny jest zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 444 § 1 k.c. w związku z art. 361 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie do ustalonego stanu faktycznego i przyjęcie, iż kwota 5.400 zł stanowi uzasadnioną wysokość zwrotu na rzecz powoda kosztów opieki osób trzecich. Sąd Okręgowy prawidłowo określił zakres koniecznej opieki, opierając się w tym zakresie na opiniach biegłych, które słusznie ocenił jako wiarygodne i z których wyprowadził trafne wnioski w omawianym zakresie. Także przyjęte przez Sąd Okręgowy stawki roboczogodziny za opiekę nie budzą zastrzeżeń Sądu Apelacyjnego. Niewątpliwie należy zaaprobować pogląd, że „stosowanie wprost stawek

wynagrodzenia opiekunek zawodowych do osób nie pozostających w stosunku pracy nie jest uzasadnione. Stawki wynagrodzenia opiekunek zawodowych uwzględniają bowiem różne daniny publicznoprawne, których nie ponosi osoba bliska poszkodowanego.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 2 lutego 2011 r., I ACa1098/10). Jednakże Sąd Okręgowy stawek takich nie zastosował. Przyjmując stawkę roboczogodziny za opiekę na poziomie 10 zł Sąd Okręgowy zastosował stawkę pośrednią pomiędzy stawką 12 zł proponowaną przez powoda a stawką 5 zł przyjmowaną przez pozwanego, wyliczoną na podstawie wysokości najniższego wynagrodzenia netto, co stanowi sprawiedliwe wyważenie interesu obu stron. Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do wyliczania odszkodowania należnego powodowi z tytułu konieczności sprawowania nad nim opieki przez osoby najbliższe według stawek minimalnych.

Sąd Okręgowy nie naruszył też art. 445 § 1 k.c. przez niewłaściwe ustalenie wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zasądzona przez Sąd Okręgowy kwota spełnia wymogi z art. 445 § 1 k.c., jest bowiem adekwatna do krzywdy powoda. Sąd Apelacyjny w pełni podziela bowiem pogląd Sądu Najwyższego, iż zdrowie jest dobrem szczególnie cennym; przyjmowanie stosunkowo umiarkowanych kwot zadośćuczynienia w przypadkach ciężkich uszkodzeń ciała prowadzi do deprecjacji tego dobra (wyrok Sądu Najwyższego z 21 września 2005 r., V CK 150/05, LEX nr 398563).

Należy mieć uwadze, że zasadniczym kryterium ustalenia wysokości zadośćuczynienia jest rozmiar cierpienia i rozmiar niekorzystnych zmian w życiu poszkodowanego będących następstwem deliktu zawinionego przez sprawcę szkody. Za jedyną przesłankę ustalenia wysokości zadośćuczynienia przyjmuje się rozmiar krzywdy. Zadośćuczynienie ma na celu kompensatę nie tylko cierpień fizycznych, ale również niekorzystnych następstw zdarzenia w sferze psychiki poszkodowanego. Ma ono na celu przyniesienie poszkodowanemu równowagi emocjonalnej naruszonej przez doznane cierpienia psychiczne (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 czerwca 2011 r., I PK 275/10, LEX nr 1164114). Celem zadośćuczynienia jest złagodzenie cierpień zarówno tych doznawanych, jak i tych, które mogą wystąpić w przyszłości (wyrok z 6 lipca 2012 r. V CSK 332/11, z 3.02.200r., I CKN 969/98). Przyjmuje się, że sąd musi uwzględnić wszystkie okoliczności danego zdarzenia, w tym rozmiar doznanej szkody niemajątkowej, o którym decydują przede wszystkim takie czynniki, jak rodzaj uszkodzenia ciała czy rozstroju zdrowia, ich nieodwracalny charakter polegający zwłaszcza na kalectwie, długotrwałość i przebieg procesu leczenia, stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i długotrwałość, wiek poszkodowanego i jego szanse na przyszłość oraz poczucie nieprzydatności społecznej (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2004r., II CK 131/03, LEX nr 327923).

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że wypadek z dnia 23 maja 2009r. całkowicie zmienił życie powoda. Przed wypadkiem był osobą zdrową, sprawną fizycznie, energiczną i aktywną. Wykonywał wszelkie konieczne prace w domu, mył okna, sprzątał, wykonywał różne naprawy, robił zakupy. Jeździł samochodem, na rowerze, lubił biegać. Był osobą spokojną, pogodną, energiczną i optymistyczną. Po wypadku jest ograniczony ruchowo, cały czas boli i puchnie mu noga. Nie jest w stanie wykonywać prac, przy których trzeba przykucnąć lub wejść na drabinę. Nie może biegać ani jeździć na rowerze. Boi się poruszać samochodem, nawet jako pasażer. Powyższe wynika z zeznań powoda i świadków, które Sąd Okręgowy trafnie uznał za wiarygodne. Powód wskazywał w swoich zeznaniach, że kiedyś był kierowcą, dużo jeździł i lubił to, pomimo przejechania 2 mln km nie miał żadnego wypadku. Teraz jego nastawienie do samochodów zmieniło się, przestał je lubić. Powód wskazywał także, że często miewa koszmary senne o katastrofach, często widzi nadjeżdżający na niego samochód, co powoduje u niego przerażenie, drżą mu ręce, robi mu się gorąco, poci się, ma uczucie, że się dusi. Z osoby spokojnej i pogodnej stał się osoba nerwową, niepewną siebie i swoich decyzji.

Biegła psychiatra stwierdziła, że powyższe objawy świadczą o występowaniu u powoda stresu pourazowego manifestującego się ponownym przeżywaniem traumy, pobudzaniem psychicznym i zaburzeniami fizjologicznymi jak np. zaburzenia snu, uwagi itp. (opinia-k.230-236)

Należy też pamiętać, że po wypadku powód pozostawał przez miesiąc unieruchomiony na wyciągu, oczekując na operacyjne zespolenie połamanej kończyny, którego nie można było wykonać wcześniej z uwagi na ciężki stan powoda.

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, wbrew wywodom apelacji, iż Sąd Okręgowy prawidłowo wskazał, że stopień cierpień psychicznych powoda należy uznać za wysoki.

Nie można też zgodzić się z twierdzeniami pozwanego, że konsekwencje zdarzenia z dnia 23 maja 2009r. nie odbiegają od typowych w tego typu wypadkach, leczenie i rehabilitacja powoda przyczyniła się do poprawy jego stanu zdrowia i rokowania co do stanu zdrowia były jak najbardziej pomyślne. Powód wraz z żoną brał udział w czołowym zderzeniu pojazdów i doznane przez niego obrażenia dotyczyły wielu narządów i miały poważny charakter. Skutki tych obrażeń są nadal odczuwalne.

Powód doznał obrażeń wielu narządów, których skutki mają charakter trwały.

Biegły chirurg W. C. wskazał, że obrażenia powoda były poważne i pomimo prawidłowego leczenia spowodowały uszczerbek na zdrowiu, będzie on wymagał okresowych rehabilitacji stawów kolanowego i skokowego, których ruchomość jest ograniczona oraz że procesy zwyrodnieniowe w tych dwóch stawach będą przebiegały szybciej, co będzie powodować dyskomfort ruchowy i bólowe ograniczenia w pracy, jak i w życiu codziennym. Na skutek wypadku u powoda wystąpiło skrócenie lewej kończyny, co będzie skutkowało bólami kręgosłupa oraz dolegliwościami lewego stawu biodrowego. (opinie-k.207-208, 328-331). Także biegli rehabilitanci wskazywali, że powód będzie wymagał dalszego leczenia rehabilitacyjnego z uwagi na zaburzenie funkcji narządu ruchu z powodu utrzymującego się zaburzenia wzorca chodu wynikającego z utrzymujących się objawów skrócenia kończyny dolnej lewej, częściowej niestabilności kolana lewego, ograniczonej ruchomości w stawie skokowym lewym oraz asymetrii siły mięśniowej. Zdaniem biegłym konieczny czas i wymiar rehabilitacji nie jest możliwy do przewidzenia (opinie-k. 258-273, 371-388).

Biorąc powyższe pod uwagę kwota 75.675,90 zł zadośćuczynienia przyznana przez Sąd Okręgowy, które łącznie z kwotą przyznaną przez pozwanego (25.000zł) wynosi 100.675,95 zł nie jest kwotą nadmiernie wygórowaną.

A należy podkreślić, że określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia stanowi istotne uprawnienie sądu merytorycznie rozstrzygającego sprawę w I instancji, który przeprowadzając postępowanie dowodowe, może dokonać wszechstronnej oceny okoliczności sprawy. Korygowanie przez sąd II instancji wysokości zasądzonego już zadośćuczynienia uzasadnione jest tylko wówczas, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, jako rażąco wygórowane lub rażąco niskie (por. wyroki SN z 9 lipca 1970 r., III PRN 39/70, z dnia 15 września 1999 r., III CKN 339/98, z dnia 29 września 2009 r., V CNK 527/00, z dnia 18 listopada 2004 r., I CK 219/04). W niniejszej sprawie sytuacja taka nie zachodzi.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

Apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie jedynie w części. Mianowicie Sąd Apelacyjny uznał, że trafna jest część zarzutów dotyczących wadliwego nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy żądań powoda o zasądzenie odsetek, w tym odsetek skapitalizowanych od kwot uwzględnionych w zaskarżonym wyroku, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Niezasadny jest natomiast zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez niewzięcie pod uwagę wniosków wynikających z opinii biegłych lekarzy sądowych oraz zeznań powoda i świadków oraz art. 445 § 1 k.c. przez wadliwe uznanie, że zasądzona przez Sąd Okręgowy kwota stanowi odpowiednie zadośćuczynienie za doznaną przez powoda krzywdę.

Jak już wskazywano wyżej korygowanie przez sąd II instancji wysokości zasądzonego już zadośćuczynienia jest uzasadnione, gdy jest rażąco wygórowane lub rażąco niskie, a taka sytuacja nie zachodzi w niniejszej sprawie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zasądzone przez Sąd Okręgowy zadośćuczynienie jest odpowiednie, adekwatne do krzywdy powoda i ma dla niego realnie odczuwalną ekonomiczną wartość, w związku z czym spełnia funkcję kompensacyjną. Należy pamiętać, że poza kwotą zasądzoną przez Sąd Okręgowy, powód otrzymał już wcześniej od pozwanego kwotę 25.000 zł, czyli łącznie uzyskał z tytułu zadośćuczynienia kwotę 100.675,90 zł. Kwota ta, biorąc pod wszelkie okoliczności niniejszej sprawy, jak również odczucia społeczne, w żadnym razie nie może zostać uznana za rażąco

zaniżoną, jak twierdzi się w apelacji powoda. Sąd I instancji prawidłowo wymienił kryteria, które powinno się brać pod uwagę ustalając kwotę zadośćuczynienia za doznana krzywdę i prawidłowo odniósł te kryteria do realiów niniejszej sprawy. Wprawdzie uzasadnienie Sądu Okręgowego jest dość lakoniczne i chaotyczne i nie odwołuje się szczegółowo do opinii biegłych czy zeznań składanych w sprawie, niemniej jednak powołuje się na wynikające z tych dowodów wnioski wskazywane w apelacji powoda Sąd Rejonowy uwzględnił, że powód nie powrócił do dawnego stanu zdrowia, a skutki wypadku są częściowo nieodwracalne. Sąd Rejonowy wziął pod uwagę zarówno cierpienia fizyczne, jak i znaczne cierpienia psychiczne powoda. Sąd Rejonowy uwzględnił także, że powód był przed wypadkiem osobą w pełni zdrową i sprawną i mógł w pełni korzystać z życia, co po wypadku uległo istotnej zmianie.

Dlatego też Sąd Apelacyjny uznał, że brak jest podstaw do zmiany zasądzonej przez Sąd Okręgowy kwoty zadośćuczynienia. Mając na względzie, iż odpowiedniość sumy zadośćuczynienia, o której stanowi art. 445 § 1 kc, ma służyć złagodzeniu negatywnych doznań, ale nie może być jednocześnie źródłem wzbogacenia (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2010 r., IV CSK 126/10, LEX nr 898263), Sąd Apelacyjny uznał, że dalej idące roszczenie powódki w zakresie sumy zadośćuczynienia nie zasługiwało na uwzględnienie.

Nietrafne są też zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 322 k.p.c. i art. 444 § 1 k.c. przez wadliwe oddalenie powództwa w zakresie roszczenia o zwrot kosztów wzbogaconej diety powoda oraz dojazdów do placówek medycznych, lekarzy i na rehabilitację. Słusznie wskazał Sąd Okręgowy, że powód nie udowodnił swoich żądań w powyższym zakresie. Zasadność stosowania specjalnej diety w okresie leczenia złamań kostnych nie budziła wątpliwości, natomiast nie zostało wykazane, ani nawet uprawdopodobnione, aby powyższe spowodowało zwiększenie kosztów żywienia powoda w tym okresie, zwłaszcza o dochodzoną kwotę 2.700 zł. Z zeznań świadków wynika jedynie, że powód po wypadku jadł dużo jogurtów, należy jednak zauważyć, że nie są to produkty drogie. Wobec takiej treści zeznań nie było podstaw do zasądzenia jakiegokolwiek kwoty z tego tytułu, nawet gdyby Sąd Okręgowy chciał skorzystać z możliwości, jakie daje mu przepis art. 322 k.p.c. Wyliczenia dokonane dopiero w apelacji należało pominąć jako spóźnione na podstawie art. 381 k.p.c.

Podobnie nieudowodnione było żądanie zwrotu kosztów dojazdów do placówek medycznych, lekarzy i na rehabilitację. Należy mieć na uwadze, że pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił powodowi z tego tytułu kwotę 1855,66 zł. W dniu 10 grudnia 2009 r. została wypłacona kwota 1585,82 zł (k.195 akt szkody), w związku z żądaniem powoda zgłoszonym w tym zakresie w piśmie z dnia 1 października 2009 r. (k.75). Następnie 1 września 2010 r. wypłacono kwotę 269,84 zł, w związku z pismem powoda z dnia 20 lipca 2010 r. (k.94). W piśmie z dnia 27 sierpnia 2010 r. pozwany wskazał, że żądanie z pisma z dnia 20 lipca 2010 r. (dotyczące kwoty 1.732,74 zł) zostało uwzględnione jedynie w takim zakresie, w jakim wskazywane dojazdy znajdują odzwierciedlenie w dokumentacji medycznej (k.302-303 akt szkody). Samo wymienienie poszczególnych dojazdów w załączniku do pisma z dnia 20 lipca 2010 r., składanego w toku postępowania likwidacyjnego nie jest równoznaczne z udowodnieniem przed sądem pozostawania tych dojazdów w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym, co jest warunkiem uwzględnienia kosztów tych dojazdów w niniejszej sprawie. Wbrew wywodom powoda ani odpowiedź na pozew ani pismo powoda z dnia 28 marca 2013 r. nie dostarczają dowodów w omawianym zakresie. Tym samym oddalenie powództwa w tej części nie stanowiło naruszenia ani art. 233 § 1 k.p.c., ani art. 444 § 1 k.c.

Niezasadne są zarzuty dotyczące wadliwego ustalenia przez Sąd Okręgowy kosztów opieki sprawowanej nad powodem. Jak wskazano już wyżej Sąd Apelacyjny uznał, iż Sąd I instancji prawidłowo określił zarówno zakres koniecznej opieki, co znajduje oparcie w opiniach biegłych, jak i stawki roboczogodziny za tę opiekę. Przyjęcie stawek uśrednionych uwzględnia – zdaniem Sądu Apelacyjnego – interes obu stron niniejszej procedury i zasługuje na aprobatę. Oddalenie dalej idących żądań powoda było prawidłowe i nie stanowiło naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. ani 444 k.c.

Za niezasadny należy też uznać zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Sąd Okręgowy orzekł o kosztach według zasady odpowiedzialności za wynik procedury, co należy uznać za prawidłowe. Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do odstąpienia od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu części kosztów poniesionych przez pozwanego.

Częściowo zasadne okazały się natomiast zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. oraz art 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych i przepisów art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. i 482 § 1 k.c. przez wadliwe oddalenia przez Sąd Okręgowy żądań powoda dotyczących zasądzenia odsetek, w tym odsetek skapitalizowanych od kwot uwzględnionych przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku za okres do dnia 3 grudnia 2014 r.

Zgodnie z przyjętą w prawie cywilnym zasadą dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne. Termin spełnienia świadczenia wyznacza przede wszystkim treść zobowiązania. Może on też wynikać z właściwości zobowiązania. Jeżeli nie można go oznaczyć według żadnego z wymienionych kryteriów, zobowiązanie ma charakter bezterminowy, a o przekształceniu go w zobowiązanie terminowe decyduje wierzyciel przez wezwanie dłużnika do wykonania. Zgodnie bowiem z art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Z chwilą nadejścia terminu spełnienia świadczenia roszczenie wierzyciela staje się wymagalne (art. 120 k.c.), a w zależności od tego, czy dłużnik odpowiada, czy nie odpowiada za uchybienie terminowi, skutek uchybienia przybiera postać opóźnienia (art. 481 § 1 k.c.) lub zwłoki (art. 476 k.c.).

Kwestia wymagalności roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia za krzywdę była przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego, a stanowisko Sądu Najwyższego w tym zakresie ulegało pewnej ewolucji. Do końca lat 80. ubiegłego wieku Sąd Najwyższy przyjmował jednolicie, iż obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia w postaci zadośćuczynienia za krzywdę powstaje po wezwaniu dłużnika oraz że od tego momentu należą się wierzycielowi odsetki za opóźnienie (np. wyroki SN: z 18 września 1970 r., II PR 257/70 i z 22 maja 1980 r., II CR 131/80).

Od początku lat 90., wobec wysokiej inflacji została podwyższona w sposób znaczący wysokość odsetek ustawowych. Powstała wtedy wątpliwość, czy uzasadnionym jest w sprawach o naprawienie szkody zasądzenie odsetek za opóźnienie od daty wymagalności świadczenia, źródłem wątpliwości był waloryzacyjny charakter odsetek ustawowych oraz określenie wysokości świadczenia według cen z daty wyrokowania. Wówczas to Sąd Najwyższy uznał, iż ustalanie - w razie sporu - wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy, jego jednorazowość oraz nadal waloryzacyjny charakter odsetek uzasadnia przyznanie ich od daty wyrokowania przez sąd pierwszej instancji (np. wyroki SN: z 4 września 1998 r., II CKN 875/97, z 8 grudnia 1997 r., I CKN 361/97, z 9 stycznia 1998 r., III CKN 301/97, z 9 września 1999 r., II CKN 477/98). Przeważał w tym okresie pogląd, że zasądzenie odszkodowania według cen z daty wyrokowania może uzasadniać odsetki dopiero od tej daty. Gdyby bowiem przyjąć wariant zasądzenia odsetek od dnia wymagalności świadczenia i jednocześnie przyznawać odszkodowanie z daty wyrokowania, doszłoby do podwójnej waloryzacji świadczenia odszkodowawczego. Na uwagę zasługuje jednak, iż Sąd Najwyższy nie wykluczał zasądzenia odsetek od dnia wymagalności świadczenia pod warunkiem, że jego wysokość zostanie przez Sąd ustalona według cen na dzień, w którym świadczenie powinno zostać spełnione. Argumentacja Sądu Najwyższego odnośnie zasądzenia odszkodowania była również odnoszona do roszczeń o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

Obecnie argumenty nawiązujące do waloryzacyjnej funkcji odsetek mają w zasadzie znaczenie historyczne, wysokość odsetek ustawowych bowiem uległa znacznemu obniżeniu. Oznacza to, że odsetki ustawowe utraciły waloryzacyjny charakter i pełnią swoje tradycyjne funkcje. Jak podkreślił bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z 29 maja 2000 r., III CKN 806/98, nie może odnieść skutku zarzut naruszenia art. 445 § 1, jeżeli sąd, ustalając wysokość zadośćuczynienia według stanu z daty wyrokowania, jednocześnie zasądzi odsetki waloryzacyjne od daty wezwania do zapłaty, co łącznie przedstawia dla poszkodowanego ekonomicznie odczuwalną wartość (wyrok SN z 25 marca 2009 r., V CSK 370/2008, LexisNexis nr 2455634).

Nawiązując do tego wyroku, w wyroku z dnia 22 lutego 2007 r., sygn. akt I CSK 433/2006, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że orzeczenie Sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, a nie konstytutywnego. Zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia (art. 445 § 1 k.c.) ma charakter zobowiązania bezterminowego, toteż przekształcenie go w zobowiązanie terminowe może nastąpić w wyniku wezwania wierzyciela (pokrzywdzonego) skierowane wobec dłużnika do spełnienia świadczenia (art. 455 k.c.). Sąd Najwyższy nawiązał

do zaprezentowanych wyżej poglądów w wyroku z dnia 25 marca 2009 r., sygn. akt V CSK 370/2008, w którym wyraził zapatrywanie, iż nie może odnieść skutku zarzut naruszenia art. 445 § 1 k.c., jeżeli sąd ustalając wysokość zadośćuczynienia według stanu z daty wyrokowania jednocześnie zasądzi odsetki waloryzacyjne od daty wezwania do zapłaty, co łącznie przedstawia dla poszkodowanego ekonomicznie odczuwalną wartość.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podzielając wyrażone w przytoczonych wyżej orzeczeniach poglądy Sądu Najwyższego, uznał, że ustalając wysokość zadośćuczynienia i odszkodowania według stanu z daty wyrokowania należy zasądzać odsetki co do zasady od daty wymagalności roszczenia, bowiem dopiero łącznie tak uwzględnione roszczenie przedstawia dla poszkodowanego ekonomicznie odczuwalną wartość.

Obecnie funkcja odszkodowawcza odsetek przeważa nad ich funkcją waloryzacyjną. W tej sytuacji zasądzanie odsetek od daty wyrokowania prowadzi w istocie do ich umorzenia za okres sprzed daty wyroku i stanowi nieuzasadnione uprzywilejowanie dłużnika, skłaniając go niekiedy do jak najdłuższego zwlekania z opóźnionym świadczeniem pieniężnym, w oczekiwaniu na orzeczenia sądu znoszące obowiązek zapłaty odsetek za wcześniejszy okres (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 października 2011 r., VI ACa 247/11, LEX nr 1103602).

Należy wskazać, że zgodnie z art. 817 § 1 k.c., ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w § 1 (art. 817 § 2 k.c.). Z kolei zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z dnia 16 lipca 2003 r.), zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Zgodnie z ust.2 cytowanego artykułu, w przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania.

W sprawie niniejszej zgłoszenie szkody miało miejsce 9 czerwca 2009 r. (k.7 akt szkody). W zgłoszeniu tym żądano zadośćuczynienia w kwocie 25.000 zł. Kwota ta została wypłacona przez pozwanego w trzech częściach: w dniu 17 lipca 2009 r.-2000zł, 4 września 2009 r.-12.000 zł, 10 grudnia 2009 r. (k.70,71,73). Pozwany uznając, że kwota 2.000 zł była wymagalna w terminie 30 dni od zgłoszenia szkody tj. od 10 lipca 2009 r., kwota 12.000 zł była wymagalna od dnia wpływu do akt opinii komisji lekarskiej tj. od dnia 10 sierpnia 2009 r., a kwota 11.000 zł od 15. dnia po wpływie do akt kolejnej opinii lekarskiej tj. od 11 listopada 2009 r., przyznał i wypłacił powodowi odsetki od ww. kwot za okres od dat ich wymagalności do dnia zapłaty (k. 189-191 i 198 oraz k. 207 akt szkody).

Zdaniem powoda odsetki od wszystkich ww. kwot powinny być naliczane od dnia 10 lipca 2009 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego z twierdzeniem tym nie można się zgodzić, albowiem pozwany nie mógł w tym czasie ustalić należnego powodowi zadośćuczynienia, gdyż nie dysponował dokumentacją medyczną powoda. Dopiero po otrzymaniu dokumentacji medycznej od powoda i uzyskaniu w dniu 10 sierpnia 2009 r. opinii komisji lekarskiej z dnia 30 lipca 2009 r. oraz kolejnej opinii lekarskiej z dnia 20 października 2009 r., przekazanej pozwanemu w dniu 27 października 2009 r. pozwany mógł dokonać ustaleń w zakresie stanu zdrowia powoda i należnych mu świadczeń. W tej sytuacji słusznie uznał Sąd Rejonowy, że wypłacenie przez pozwanego odsetek od kwoty 12.000 zł od dnia 10 sierpnia 2009 r. (dzień przekazania dokumentacji lekarskiej z I komisji) do dnia 4 września 2009 r. (dzień zapłaty) oraz od kwoty 11.000 zł od dnia 11 listopada 2009 r. (15. dzień po otrzymaniu dokumentacji lekarskiej z II komisji)

do dnia 10 grudnia 2009 r. (dzień zapłaty) zaspokoilo roszczenia należne powodowi z tytułu nieterminowych wypłat kwot zadośćuczynienia przez pozwanego.

A zatem nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy żądania zasądzenia kwoty 626,49 zł (wraz z odsetkami) tytułem odsetek od kwot wypłaconych przez pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego było prawidłowe.

Sąd Okręgowy nieprawidłowo natomiast, z naruszeniem art. 481 § 1 k.c., określił termin początkowy naliczania odsetek od kwot zasądzonych w wyroku i niezasadnie odmówił częściowo ich zasądzenia, w tym zasądzenia odsetek skapitalizowanych.

Sąd Okręgowy zasądził kwotę 83.000 zł, w tym 5.400 zł z tytułu kosztów opieki, 1924,10 zł z tytułu kosztów leczenia i 75.675,90 zł z tytułu zadośćuczynienia.

Rację ma powód wskazując, że odsetki od tych kwot powinny być naliczane od daty ich wymagalności, a nie od daty 3 grudnia 2014 r. (15. dzień od daty wydania zaskarżonego wyroku). Także żądanie zasądzenia odsetek od zaległych odsetek od daty wytoczenia powództwa tj. od dnia 1 lutego 2011 r. należy uznać za zasadne w świetle art. 482 § 1 k.c.

Należy jednak podnieść, że błędne jest przekonanie powoda, iż wymagalność zasądzonej przez Sąd Okręgowy kwoty należy liczyć od dnia 10 lipca 2009r.

Jak wskazano wyżej, wymagalność roszczeń dochodzonych w niniejszej sprawie nastąpiła najwcześniej dnia 10 listopada 2009 r. (14 dzień od uzyskania dokumentacji lekarskiej z II komisji lekarskiej), w związku z czym odsetki mogą być naliczane najwcześniej od dnia 11 listopada 2009 r., o ile roszczenie zostało wcześniej zgłoszone pozwanemu.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, przy zachowaniu zasad należytej staranności, pozwany w listopadzie 2009 r. miał możliwość ustalenia okoliczności niezbędnych do wydania ostatecznej decyzji w przedmiocie ustalenia wysokości należnego powodowi świadczenia. Proces leczenia w głównym zakresie był już zakończony i skutki wypadku dla stanu zdrowia powoda były już znane.

I tak, jeśli chodzi o zadośćuczynienie, to w zgłoszeniu szkody z dnia 9 lipca 2009 r. powód żądał jedynie kwoty 25.000 zł z tego tytułu i cała ta kwota (wraz z należnymi odsetkami) została przez pozwanego zapłacona w toku postępowania likwidacyjnego. Żądanie wypłaty zadośćuczynienia w łącznej wysokości 95.000 zł pojawiło się w piśmie z dnia 1 października 2009 r. (k.75, k. 170 akt szkody), w trakcie oczekiwania na II komisję lekarską, która miała miejsce 20 października 2009r. Tym samym wymagalność roszczenia o zapłatę kwoty 70.000 zł z tytułu zadośćuczynienia należy liczyć od dnia 10 listopada 2009 r., a odsetki od tej kwoty od dnia 11 listopada 2009 r. (15. dzień od uzyskania przez pozwanego dokumentacji z II komisji lekarskiej). Dalsze żądania z tytułu zadośćuczynienia pojawiły się dopiero w pozwie, który został doręczony pozwanemu w dniu 21 lutego 2011 r. A zatem termin wymagalności co do kwoty 5.675,90 zł upływał 22 marca 2011 r. (30. dzień od doręczenia pozwu), czyli odsetki mogą być naliczane dopiero od dnia 23 marca 2011 r .

Odnośnie kwoty 1924,10 zł zasądzonej tytułem zwrotu kosztów leczenia, to żądanie w tym zakresie zostało zgłoszone w piśmie z dnia 20 lipca 2010r., które wpłynęło do pozwanego w dniu 28 lipca 2010 r. (k.297 akt szkody). A zatem za dzień wymagalności tego roszczenia należy uznać dzień 27 sierpnia 2010 r. (30. dzień od zgłoszenia żądania), czyli odsetki mogłyby być naliczane od dnia 28 sierpnia 2010 r. Jednakże w apelacji wniesiono o zasądzenie odsetek od dnia 1 lutego 2011 r. i tym żądaniem Sąd Apelacyjny jest związany.

Jeżeli chodzi o koszty opieki, to należy wskazać, że żądanie zwrotu tych kosztów zostało zgłoszone dopiero w piśmie z dnia 1 października 2009 r. i dotyczyło kwoty 5.280 zł z tytułu zwrotu kosztów opieki za okres 4 miesięcy od wypadku (k.75). Pozwany zapłacił powodowi z tego tytułu kwotę 900 zł w dniu 10 grudnia 2009 r., w związku z powyższym powód podtrzymał żądanie wypłacenia z tytułu kosztów opieki kwoty 4.380 zł w piśmie z dnia 20 lipca 2010 r., które wpłynęło do pozwanego w dniu 28 lipca 2010 r. (k.297 akt szkody). Należy jednak zauważyć, że Sąd Okręgowy uznał za zasadne żądanie zwrotu kosztów opieki dopiero od momentu zakończenia hospitalizacji, a od tego momentu do dnia

1 października 2009r., kiedy roszczenie zostało zgłoszone, upłynęły 3 miesiące. A zatem wymagalność kwoty należnej powodowi z tytułu zwrotu kosztów opieki żądanych pismem z dnia 1 października 2009r. może dotyczyć jedynie kwoty należnej za 3 miesiące opieki tj. kwoty 4.500 zł, pomniejszonej o wypłacone przez pozwanego 900 zł tj. kwoty 3600 zł. Za dzień wymagalności tej kwoty należy uznać dzień 10 listopada 2009 r. (14 dni od otrzymania przez pozwanego dokumentacji lekarskiej), czyli odsetki mogą być naliczane dopiero od dnia 11 listopada 2009r.

Dalsze żądania dotyczące zwrotu kosztów opieki pojawiły się dopiero w pozwie, który został doręczony pozwanemu w dniu 21 lutego 2011r. A zatem termin wymagalności kwoty 1800 zł (za kolejne 3 miesiące opieki) upływał 22 marca 2011 r. (30. dzień od doręczenia pozwu), czyli odsetki ustawowe mogą być naliczane dopiero od dnia 23 marca 2011r.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy uznać, że kapitalizacja odsetek ustawowych wymagalnych na dzień wniesienia powództwa i zasądzenie od tak skapitalizowanej kwoty odsetek ustawowych dalszych odsetek ustawowych od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty mogły dotyczyć jedynie odsetek ustawowych od zasądzonej przez Sąd Okręgowy kwoty 70.000 zł z tytułu zadośćuczynienia i kwoty 3600 zł z tytułu kosztów opieki. Skapitalizowane odsetki ustawowe od tych kwot wynoszą **11.717,52 zł**, na co składa się:

- 11.144,38 zł - tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 70.000 zł za okres od dnia 11 listopada 2009 r. do dnia 31 stycznia 2011 r.;

- 573,14 zł - tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 3.600 zł za okres od dnia 11 listopada 2009r. do dnia 31 stycznia 2011 r.

Od tak skapitalizowanych odsetek ustawowych należą się dalsze odsetki ustawowe od dnia wniesienia powództwa tj. od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia zapłaty.

Ponadto należało zasądzić odsetki ustawowe od zasądzonych przez Sąd Okręgowy kwot: 70.000 zł z tytułu zadośćuczynienia i 3.600 zł z tytułu kosztów opieki, liczone za okres od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia 2 grudnia 2014 r. tj. do dnia poprzedzającego datę, od której Sąd Okręgowy zasądził odsetki ustawowe od tych kwot.

Podobnie odsetki ustawowe od kwoty 1924,10 zł z tytułu kosztów opieki, wymagalnej od dnia 27 sierpnia 2010 r., należało zasądzić od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia 2 grudnia 2014 r., zgodnie z żądaniem apelacji.

Należało także zasądzić odsetki ustawowe od uwzględnionych przez Sąd Okręgowy roszczeń, które zostały zgłoszone dopiero w pozwie tj. od kwoty 5.675,90 zł z tytułu zadośćuczynienia i kwoty 1800 zł z tytułu kosztów opieki od dnia od dnia 23 marca 2011 r. do dnia 2 grudnia 2014 r. tj. do dnia poprzedzającego datę, od której Sąd Okręgowy zasądził odsetki ustawowe od tych kwot.

Skapitalizowane odsetki ustawowe od ww. kwot (70.000 zł, 3.600 zł, 5.675,90 zł, 1800 zł i 1924,10 zł) wynoszą **41.282,73 zł**, na co składa się:

- 37.685,49 zł - tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 75524,10 zł (70.000 zł z tytułu zadośćuczynienia + 3.600 zł z tytułu opieki + 1924,10 zł z tytułu kosztów leczenia) od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia 2 grudnia 2014 r.

- 3.597,24 zł - tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 7475,90 zł (5.675,90 zł z tytułu zadośćuczynienia + 1800 zł z tytułu opieki) od dnia 23 marca 2011 r. do dnia 2 grudnia 2014 r.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 482 § 1 k.c. oraz art. 100 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie drugim w ten sposób, że zasądził kwoty:

a) **11.717,52 zł** wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2011r. do dnia zapłaty - tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 70.000 zł za okres od dnia 11 listopada 2009r. do dnia 31 stycznia 2011r. oraz od kwoty 3.600 zł za okres od dnia 11 listopada 2009r. do dnia 31 stycznia 2011r.

b) **41.282,73 zł** tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 75524,10 zł od dnia 1 lutego 2011r. do dnia 2 grudnia 2014r. oraz od kwoty 7475,90 zł od dnia 23 marca 2011r. do dnia 2 grudnia 2014r.).

oraz zmienił zaskarżony wyrok w punktach trzecim, czwartym i piątym, dokonując stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania między stronami, z uwzględnieniem, że powód wygrał sprawę w I instancji w 55%.

Apelacja powoda w pozostałej części oraz apelacja pozwanego w całości podlegały oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. Koszty postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny wzajemnie zniósł między stronami na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., uwzględniając, że powód wygrał w II instancji w 50 %.